

مؤسسات آموزشی

این سند به امر بیت العدل اعظم الهی تهیه شده

و توسط آن مرجع عظیم تأیید گردیده است

آوریل ۱۹۹۸

نقشه منیع چهار ساله مستلزم پیشرفت عمده‌ای در جریان دخول افواج مؤمنین می‌باشد که مقرر است توسط توسعه منظم و اصولی منابع انسانی حمایت شود و تداوم یابد. بیت العدل اعظم در پیام خود در باره این نقشه، مؤسسات آموزشی را به عنوان ابزاری مهم برای حصول این پیشرفت در نظر گرفته‌اند.

سند حاضر دارای دو هدف می‌باشد. از یک سو نگاهی کلی دارد بر کوششهایی که تا بحال در جامعه جهانی بهایی برای استقرار این مؤسسات شده است و از سوی دیگر موفقیت‌هایی را که تا بحال کسب کرده‌اند، مرور نموده و امکانات آنها را برای توسعه بیشتر و تأثیر بالقوه آنها را بر جریان دخول افواج مؤمنین بررسی می‌کند.

هدایاتی که معهد اعلی در این باره فرموده‌اند، چهارچوب بررسی حاضر را تشکیل می‌دهد. این سند به سه بخش تقسیم شده است:

۱ - آگاهی نسبت به اهمیت آموزش

۲ - افزایش ظرفیت مؤسسات

۱ - ۲ - مؤسسات در جوامع کوچکی که دارای درصد بالایی از مؤمنین مطلع هستند

* برنامه‌های آموزش مربی

* ابزار آموزش

۲-۲ - مؤسسات در جوامعی که قبل از آغاز نقشه شاهد گسترش وسیعی بوده‌اند اما منابع انسانی شان در سطح بسیار پائینی باقی مانده است.

۳-۲ - مؤسسات در جوامعی که با وجود تجربه گسترش وسیع، موفق شده‌اند قبل از شروع نقشه، توانایی‌هایی برای آموزش کسب نمایند.

* ترتیب دوره‌ها

* گروه‌های مطالعه

* مربیان

* هماهنگی

* ترکیب و تکمیل نظام

۴-۲ - توانایی مؤسسه برای انجام آموزشهای مربوط به توسعه اجتماعی و اقتصادی

۳ - پیشبرد جریان دخول افواج مؤمنین

۱-۳ - توسعه منابع انسانی

۲-۳ - توسعه فزاینده

۲ - ۳ - توسعه فزاینده

حال آشکارا فرصتی استثنایی برای مضاعف کردن منابع انسانی در سطح وسیع در دسترس جامعه بهایی است که استفاده از آن مستلزم هشیاری بیشتر از جانب مؤسسات و محافل روحانی ملی و نمایندگانشان از یک سو و مشاورین و معاونین آنها از سوی دیگر می باشد تا اطمینان حاصل نمایند که قوای احباء به سوی خدمتی فعالانه در راه امر هدایت شده است:

«در حالی که احباء به طور مستمری مجموعه‌ای از دوره‌های اصولی و منظم راطی می کنند و بر معلومات و مهارت‌های خود می افزایند، این مسؤولیت بر شانه‌های محفل شما قرار می گیرد که مراقبت نماید که قوا و استعدادات آنها به سوی خدمت فعالانه در راه امر هدایت شود. این امر باید به طریقی انجام شود که نه بار مسؤولیت بیش از حد سنگینی بر شانه‌هایشان سنگینی کند و نه آنکه آنقدر این مسؤولیت سبک باشد که انگیزه خود را از دست بدهند. بلکه باید به آنها اجازه داده شود که بتدریج از توانایی خود در خدمت و در ارائه کمکی بسزادر راه دستیابی به هدف مرکزی نقشه چهار ساله اطمینان حاصل نمایند.» (۲۳)

بدون شک نتیجه فوری این مضاعف نمودن منابع انسانی افزایش در فعالیتهای تبلیغی خواهد بود که به ابتکار مؤمنین صورت خواهد گرفت، ابتکاراتی که لازم است از سوی مؤسسات تغذیه شوند:

«برای آنکه جامعه شما با سرعتی متناسب با پذیرش مردم پانامارشد نماید، لازم است محفل شما توجه دقیقی به حوزه‌های اساسی فعالیت بهایی در سراسر کشور داشته باشد. یکی از قوای اولیه که محرک رشد است، اقدامات تبلیغی ای است که به ابتکار افراد احباء صورت می گیرد. اما برای آنکه تبلیغ شخصی به نحو شایسته‌ای به ثمر برسد، نیاز به تحریک

و انگیزش مؤسسات دارد. این امر باید از یک طرف از سوی محافل ملی و محلی پرورده شود و از طرف دیگر از سوی مشاورین و معاونین آنها. احباء در همه جا نیازمند تشویق هستند. لازم است اجتماعات منظم در سطوح مختلف برگزار شود تا شور و شوق آنها را برای تبلیغ حفظ کند و افزایش دهد. باید فرصتهایی برای آنان فراهم شود تا به نقل حکایاتی از موفقیت‌هایی که به دست آورده‌اند و روشهایی که به کار برده‌اند، بپردازند تا بتوانند از یکدیگر بیاموزند. کتب و جزوات تبلیغی بایستی به مقدار زیاد در دسترس آنها قرار گیرد. بدون تلاش‌های هماهنگ کننده‌ای از این دست، دشوار بتوان دائماً به تعداد مؤمنینی افزود که برای ایفای وظیفه مقدس خود، قیام به امر تبلیغ نمایند. (۲۵)

اما هر چند طرح‌های تبلیغی محلی حائز اهمیت هستند، بایستی متوجه بود که در این مرحله از تاریخ امر اکثر مؤمنین در جوامعی زندگی می‌کنند که در آنها محافل روحانی محلی مؤسسات جدید التأسیسی هستند. بنا بر این حال در بسیاری از کشورها تاکید روی اجرای نقشه‌هایی است که روی یک ناحیه کوچک که اغلب مجموعه‌ای از دهات با یکی، دو شهر است، متمرکز می‌شوند. هر چند اکثر مؤسسات بندرت کار خود را آغاز کرده‌اند، در چندین ناحیه اثرات توسعه منابع انسانی بصورت شور و شوق خدمت در گروه‌هایی که دوره‌ها را گذرانده‌اند، قابل مشاهده است. بدون شک در ماه‌هایی که در پیش است، تعداد چنین نواحی‌ای به سرعت افزایش خواهد یافت. اهمیت اساسی دارد که طرح‌های تبلیغی سریعاً در همه نواحی‌ای که مؤسسه در آنها نفوذ دارد، اجراء شود.

دارالتبلیغ بین‌المللی چند سالی چنین طرح‌هایی را تحت عنوان «طرح تبلیغی بلندمدت، ترویج می‌نمودند. در نتیجه حال تجربه زیادی در دنیای

منجر به ایجاد شتاب متناسبی در توسعه جوامع شما خواهد شد. (۵)

«برنامه‌های مؤسسه باید در پی آن باشند که در شرکت کنندگان درک خوبی از تعالیم اساسی حضرت بهاء‌الله ایجاد نموده، آنان را یاری کنند که مهارت‌ها و توانایی‌هایی را به دست آورند که آنها را قادر می‌سازد به طور مؤثر به امر خدمت کنند. آنها همچنین باید بکوشند که قلوب آنان را سرشار از عشق عمیق نسبت به حضرت بهاء‌الله نمایند. عشقی که از آن آرزوی تسلیم به اراده‌اش، اطاعت احکامش، گوش سپردن به نصائحش و ترویج امرش جوانه بزند.» (۶)

«هدف این مراکز آموزشی بهایی حصول یک نتیجه بسیار عملی است و آن به حرکت در آوردن تعداد زیادی از مؤمنینی است که تربیت شده‌اند تا جریان دخول افواج مؤمنین را با عشق و کارایی خود ترویج و تسهیل نمایند.» (۷)

بیاناتی از این قبیل هدف روشنی را برای مؤسسات آموزشی تعیین می‌نمایند. تجربه دو دهه گذشته نشان می‌دهد که وقتی برنامه‌های مؤسسه این هدف را از طریق دوره‌هایی که به نحو شایسته‌ای مطالب مختلف آموزشی را گرد هم می‌آورد، تأمین می‌کنند، تعداد آنانی که خود را وقف امر می‌کنند بطور نمایانی افزایش می‌یابد.

۲ - افزایش ظرفیت مؤسسات

اکثر لجنه‌های ملی قدمهای لازمه اولیه را برای ایجاد یک یا چند مؤسسه آموزشی در کشورهای خود برداشته‌اند. هیأتها یا لجنه‌هایی برای نظارت بر کار مؤسسات انتخاب شده‌اند و نحوه همکاری بین مشاورین و محافل روحانی ملی در این حوزه حیاتی فعالیت مشخص شده است.

ایجاد روابط مؤثر و عملی بین اعضاء هیأت معاونت و مؤسسات دشوار نبوده است. تاکنون این مؤسسات تقریباً در همه کشورها موفق به برگزاری چند جلسه آموزشی شده‌اند. در حالی که برخی در مرحله ارائه دروس به گروههای نسبتاً کوچک هستند، مؤسسات دیگر از این فراتر رفته و نظامات مفصلی برای آموزش تعداد زیادی از افراد ایجاد نموده‌اند. افزایش قابل توجه ظرفیت مؤسسات در هر جامعه ملی به نحوی که بتوانند به تعداد فزاینده‌ای از مؤمنین آموزش روحانی بدهند امری است که مستلزم توجه دائمی است. در یادداشتی به دارالتبلیغ بین‌المللی، بیت‌العدل اعظم الهی چنین می‌فرمایند:

از گزارشات مختلفی که به مرکز جهانی واصل می‌شود چنین برمی‌آید که در اکثر جوامع ملی برای آنکه آموزش در سطح وسیع انجام بگیرد، ظرفیت مؤسسات باید افزایش زیادی پیدا کند. در بسیاری از کشورها ارائه دروس منظم به گروههای نسبتاً کوچک مؤمنین امر بسیار دشواری است. اگر قرار باشد مؤمنین مستعد در روستاها و شهرهای جهان آموزش ببینند و اگر قرار باشد شاهد آن نوع پیشرفتی در امر باشیم که امید آن را داریم، لازم است مشاورین به تشویق دارالتبلیغ بین‌المللی نیروی قابل توجهی را به کمک گام به گام به جوامع ملی در این طریق اختصاص دهند. (۸)

در این راستا، بیشترین پیشرفت نصیب آن دسته از جوامع ملی شده است که روی اجرای برنامه‌ها متمرکز شده‌اند و به خود اجازه نداده‌اند که با بحثهای طولانی در باره مسائل نظری از عمل بازمانند. مؤسسات آنها سریعاً مجموعه‌ای از دروس را همراه با بهترین روشها و مطالبی که در دسترس بوده‌اند، انتخاب کرده‌اند، مربیان را تعلیم داده‌اند و در جریان عمل

شروع به ایجاد نظام‌های انتقال کرده‌اند.

«در این رابطه بیت‌العدل اعظم با رضایت بسیار ملاحظه نمودند که در برنامه پیشنهادی برای توسعه منابع انسانی که در ماه دسامبر به مرکز جهانی فرستاده شده، قبلاً تعداد معدودی از دروس پایه معین شده است که با استفاده از مطالب موجود ارائه خواهد شد. در نتیجه تاکید را می‌توان روی اجرای برنامه گذاشت. بیت‌العدل اعظم نگران آن هستند که اگر از تنظیم کننده برنامه خواسته شود که توجه خود را معطوف به آن کند که مطمئن شود مؤسسه دروسی را ارائه می‌دهد که دربرگیرنده دامنه وسیعی از نیازهای آموزشی هستند، وقت زیادی تلف شود. آنچه که در این مرحله مورد نیاز است، آموزش گروه‌هایی از یاران برای انتقال دروس محدود اولیه است به طوری که این گروه‌ها بتوانند این دروس را در روستاها و شهرهای سراسر کشور ارائه دهند و به این ترتیب صدها و نهایتاً هزارها نفر وارد برنامه مؤسسه شوند. چنین کاری به خودی خود دشوار است و مستلزم تمرکز و توجه عظیم از سوی مؤسسه می‌باشد.» (۹)

متن زیر که از نامه‌ای که از سوی بیت‌العدل اعظم به یکی از افراد احباء نوشته شده، انتخاب گردیده نیز به همین موضوع می‌پردازد:

«اینکه پس از سالها تلاش مداوم در سراسر دنیای بهایی به روشها و وسائلی دست یافته‌ایم تا با آنها به تربیت حداقل تعداد خاصی که از میان افواج مقبلین ثبت‌نام شده‌اند بپردازیم تا معلومات ایشان در باره تعالیم بهایی تعمیق گردد و برای کسب مهارت و توانایی برای خدمت مؤثر، مدد شوند، توفیق کوچکی نیست. حال باید از این روشها و وسایل به طور کامل بهره‌برداری کرده و بطور گسترده‌تری از آنها استفاده نمود. بنا بر این تاکید بر ایجاد و فعال نمودن مؤسسات آموزشی در نقشه چهارساله نه تنها

نشان‌دهنده یک نیاز مبرم در امر است بلکه شناسایی ظرفیتی است که در جامعه جهانی بهایی برای برآورده ساختن این نیاز در سطح گسترده وجود دارد. (۱۰)

چنین به نظر می‌رسد که ظرفیت مؤسسات برای آموزش در دنیای بهایی بر طبق سه الگو بسط می‌یابد:

۱ - ۲ - جوامع کوچک با درصد بالایی از مؤمنین مطلع

یک الگو عموماً مربوط به کشورهای است که در آنها تعداد مؤمنین مطلع در یک جمعیت کوچک بهایی نسبتاً بالاست. اکثر جوامع اروپای غربی به این دسته تعلق دارند. روشی که مؤسسات آنها اتخاذ می‌کنند آن است که هیأتها مشخص می‌کنند که چه دروسی باید ارائه شود و سپس از افراد خواسته می‌شود که این دروس را طراحي و ارائه نمایند. بسته به وسعت هر کشور، کلاسها در یک محل مرکزی برگزار می‌شود یا در محلهای مختلف تکرار می‌گردد.

شکی نیست که این الگو، اگر بدرستی به کار گرفته شود، منجر به افزایش قابل ملاحظه‌ای در منابع انسانی خواهد شد. ایجاد تدریجی یک سازمان آموزشی که دروس متنوعی را به مجموعه روبه‌افزایشی از دانشجویان ارائه می‌دهد، به وضوح ظرفیت مؤسسات را، در هر جامعه ملی که باشد، افزایش می‌دهد. مانند مؤسسات نقاط دیگر، مؤسساتی که به این دسته تعلق دارند، بتدریج که می‌آموزند چگونه مربیان خود را بیانگیرند و هدایت و کمک کنند و چگونه تعداد روبه‌افزایشی از دانشجویان را جذب نموده، دوره‌های خود را با کارایی اداره کنند، قوی‌تر می‌شوند. برای آنکه این پیشرفت معنی پیدا کند، باید روی محتوای برنامه کار زیادی

شود. طبق خطوط کلی که در پیام بیت‌العدل اعظم وجود دارد، هدف از آموزش با فراهم آوردن امکانات برای آنکه احباء موضوعات محبوب خود را برای گروه‌هایی از مؤمنین علاقه‌مند تدریس نمایند، تأمین نمی‌شود.

برنامه‌های آموزش مرتبی

پس آنچه از این مؤسسات خواسته می‌شود آن است که طی مشورت با گروهی از همکاران نیازهای واقعی جوامع ملی خود را مشخص نمایند و در برنامه‌هایی که بخوبی طراحي شده‌اند، به آنها بپردازند. با توجه به هدف نقشه، چنین نیازهایی رابطه‌ی زیادی با فرصت‌های رشد در هر کشور دارند. نامه‌ای که از سوی بیت‌العدل اعظم الهی نوشته شده است بر نقش چنین مؤسساتی در پیشبرد تبلیغ تأکید می‌کند:

«بیت‌العدل اعظم از ملاحظه‌ی اینکه اهداف شما با تبلیغ ارتباط داشت دلگرم شدند و امیدوارند که شما به ابزار و وسایلی که می‌توان سریعاً از آنها برای دستیابی به افزایش پیش‌رونده‌ی تعداد مسجّلین استفاده نمود، توجه خاص بنمائید. از این نظر اهمیت زیادی دارد که احباء تشویق شوند با شهامت و عزم فزاینده‌ای قیام نمایند و به تبلیغ امر بپردازند و پیشرفت مداوم مؤسسه آموزشی ملی شما وسیله‌ای در جهت این کوششها خواهد بود. در این مرحله از رشد در جامعه‌ی شما، مؤسسه باید ارائه‌ی دروسی را وظیفه‌ی اولیّه خود بداند که به احباء معلومات، بصیرت روحانی و مهارت‌های لازمه نه فقط برای اعلان امر بلکه برای هدایت نفوس جدید به ظهور حضرت بهاء‌الله را بدهد.» (۱۱)

این مؤسسات در حالی که به این نحو عمل می‌کنند به مشکلی برمی‌خورند که ناشی از فقدان تجربه‌ی لجنه‌های آنها در گسترش وسیع

است، تجربه‌ای که برنامه‌درسی خود را می‌توانند بر اساس آن طرزاحی نمایند. در حالی که توانایی کنونی‌شان آنها را قادر می‌سازد که براحتی دروسی را تدوین نمایند که اطلاعاتی در مورد امر می‌دهد یا به مسائل روحانی و اجتماعی می‌پردازد، در مورد محتوای برنامه‌آموزش مربی‌ای که حاوی توصیه‌ها و آگاهی عملی باشد، دچار مشکل می‌شوند. استفاده از مطالبی که در سایر نقاط دنیا که در آنجاها چنین تجربیاتی وجود دارد، تهیه شده است، به غلبه بر این مشکل کمک می‌کند. اما راه‌حل درازمدت آن است که مؤسسات مناسب، نقشه‌های تبلیغی اصولی و منظمی طرزاحی نمایند که افراد به قصد یادگیری وارد آنها شوند. بنا بر این آموزش و تبلیغ بصورت دو جریان موازی در می‌آیند که یکدیگر را تغذیه می‌کنند. دوره‌های آموزشی شور و شوق احباء را نسبت به یادگیری زیاد می‌کنند و به آنها کمک می‌کنند تا مهارت‌های لازم را بیاموزند و افزایش تجربه در میدان تبلیغ در پیشرفت دائمی محتوای دوره‌های آموزشی منعکس می‌گردد.

ابزار تبلیغ

بعد دیگری از ظرفیت مؤسسه که لازم است این مؤسسات با قدرت بیشتری بررسی کنند، نقش آنان به عنوان ابزار مستقیم تبلیغ است:

«بیت العدل اعظم با سرور بسیار نسخه‌ای از گزارش سه‌ماهه هیأت رئیسه مؤسسه ملی آموزش شما را دریافت نمودند. اینکه هیأت با ذهن باز با امور خود مواجه می‌شود و شناخت کاملی از ضرورت تصمیم‌گیری در باره محتوا و روش‌های برنامه‌های مؤسسه، اجرای آنها، بررسی نتایج و انجام اصلاحات بر اساس تجربیات کسب شده دارد، خصوصاً باعث دلگرمی بود. به واسطه چنین نگرشی، مؤسسه شما موفق خواهد شد که بتدریج

ظرفیت خود را برای توسعه منابع انسانی در جامعه بلغاری افزایش دهد.
از آنجایی که جامعه شما نسبتاً کوچک است، هیأت ممکن است همان طور که به کسب تجربه ادامه می دهد، بخواهد طراحان دوره‌هایی را در نظر بگیرد که در هایش به روی بهایی و غیربهایی هر دو باز باشد. چنین دوره‌هایی علاوه بر جذب افراد متفکر به امر، باعث تحکیم آنها خواهد شد و تعداد پیروان باوفای حضرت بهاءالله را در کشور شما افزایش خواهد داد.» (۱۲)

«با توجه به علاقه روزافزون مردم به موضوعات اجتماعی و روحانی، دوره‌هایی که غیربهائیان نیز می‌توانند در آن شرکت کنند، می‌تواند به موضوعاتی مانند معنای روحانیت در یک دنیای مدرن، رهبری اخلاقی، تربیت روحانی کودکان و جوانان، قوای محرکه دعا و مناجات و ماهیت روح و زندگی پس از مرگ پردازد.»

۲ - ۲ - جوامعی با گسترش وسیع که منابع انسانی آنها بسیار

محدود است

غالباً یک الگوی دوم در کشورهای ظاهری می‌شود که قبل از نقشه چهار ساله شاهد گسترش وسیعی بوده‌اند، اما منابع انسانی آنها در حد بسیار کمی باقی مانده است. در اینجا تمرکز مؤسسات روی اداره دوره‌هایی با مدت مشخص، که ممکن است بین چند روز تا چند هفته باشد، است که مجموعه‌ای از موضوعات تزیید معلومات را در بر می‌گیرد و به شرکت کنندگان در کسب مهارت‌های متعدد کمک می‌کند. معمولاً گروه‌های ۲۰ تا ۳۰ نفره به یک محل مرکزی آورده شده و آموزش داده می‌شوند، به این امید که باز گردند و جوامع محلی خود را تقویت نمایند. برای این مؤسسات یاد گرفتن اینکه چگونه دوره‌ای را به گروه‌های متوالی

ارائه دهند و شور و شوق آنها را در روزهای متوالی حفظ نمایند، بخودی خود گام مهمی است. باعث دلگرمی است که می بینیم تعدادی از آنها توانایی انجام چنین کاری را کسب می کنند.

به هر حال مؤسساتی که دوره هایشان را فقط در محله های مرکزی برگزار می کنند، در زمینه دخول افواج مؤمنین دچار محدودیتهای آشکاری هستند. در کشوری که چندین هزار مؤمن دارد و گروه کوچکی بار امور امری را در آن حمل می کنند، یک دوره آموزشی چند هفته ای که چهار، پنج بار در سال تکرار می شود ممکن است تعداد افراد فعال را در منطقه ۲-۳ برابر کند، اما منابع انسانی کافی برای به حرکت در آوردن جریان مداوم رشد فزاینده فراهم نمی کند. به محض اینکه مؤسسه ای از این مرحله اول گذشت، باید با مشکل رسیدگی به تعداد بیشتری از مؤمنین روبرو شود. در چندین کشور از این گروه، احباء دیگر از این ضرورت آگاه شده اند، اما رساندن ظرفیت مؤسسه به سطح مورد نیاز برایشان آسان نبوده است. در این رابطه بیت العدل اعظم الهی، دار التبلیغ بین المللی را چنین هدایت می فرمایند:

«حال که بسیاری از مؤسسات از مرحله اول استقرار گذشته اند، مشاورین می توانند با جلب توجه آنها به ضرورت برگزاری دوره ها برای تعداد روزافزونی از دانشجویان به افزایش کارایی این مؤسسات کمک کنند. برگزاری چند دوره محدود برای تعداد انگشت شماری از مؤمنین در سالیان متوالی، استفاده نارسایی از منابع مالی محدود توسط مؤسسه ای است که بودجه اش شامل پرداخت هزینه های چندین کارمند تمام وقت هم می شود. اما حتی در این مورد هم استفاده از شاخصی مانند هزینه بر دانشجو، بر دوره باید با دقت استفاده کرد. در ابتدا، در زمانی که مؤسسات

هنوز در حال یادگیری آن هستند که چگونه دانشجویان را جلب نمایند و دوره‌ها را ارائه دهند، باید انتظار بالا بودن چنین هزینه‌هایی را داشت.» (۱۳)

از آنجایی که نمی‌توان تعداد زیادی از اعضاء را به منظور آموزش به یک محل مرکزی آورد، باید طرق دیگری را پیدا کرد. یک راه این است که مؤسسه شاخه‌هایی در مناطق مختلف ایجاد کند. این همان امکانی است که در نقشه چهار ساله ذکر شده است. برای برخی از مؤسسات ایجاد یک یا دو شاخه در این مرحله میسر است. اما به کار انداختن چنین مراکزی با تسهیلات و ساختار اداری مخصوص خودشان، فراتر از امکانات مالی اکثر جوامع است.

«مشکل اولیه‌ای که شما با آن مواجه هستید آن است که صدها و بعد هزاران نفر از اعضاء هائیتی (Haiti) را وارد برنامه‌های آموزشی خود نمائید تا به مطالعه در مجموعه دوره‌هایی که بخوبی معین و مشخص شده‌اند، بپردازند. آشکار است که نمی‌توانید این کار را با دعوت همه آنها به یک محل مرکزی انجام دهید. البته امکان دارد که شاخه‌هایی از مؤسسه ملی خود ایجاد کنید، اما هر طرحی که مبنی بر ایجاد مراکز متعدد برای تعداد زیادی از دانشجویان باشد که هر کدام هم تسهیلات و ساختار اداری مخصوص خود را داشته باشند، به نحو بازدارنده‌ای پرهزینه خواهد بود.» (۱۴)

بنا بر این آشکارا لازم است که این مؤسسات برای افزایش پوشش خود راه‌های مبتکرانه بیشتری پیدا کنند.

۳ - ۲ - جوامعی با گسترش وسیع که قبلاً دارای توانایی آموزشی

بوده‌اند

الگوی قابل توجه دیگر در آن دسته از جوامع ملی ظاهر می‌شود که

قبل از نقشه چهار ساله تواناییهایی برای آموزش کسب کرده بودند. این نظام که توسط یک مؤسسه ملی یا شبکه‌ای از مؤسسات ناحیه‌ای که بطور ملی هماهنگ گردیده است، ایجاد شده، دارای چهار جزء است: مجموعه‌ای از دوره‌ها همراه با مطالبی که بخوبی آماده شده و در میان دانشجویان توزیع شده، یک گروه مطالعه کوچک که معمولاً از ۸ تا ۱۰ نفر تشکیل شده، یک آموزشیار یا مربی که درس بدهد و چند طرح برای هماهنگی هم در سطح ملی و هم در سطوح منطقه‌ای.

مجموعه دوره‌ها

در نتیجه تجربیاتی که در سطح جهانی به دست می‌آید، بدون شک در پاسخ به نیازهای بخشهای متفاوت جامعه، مجموعه‌های متنوعی از دوره‌ها شکل می‌گیرد. کسی نباید پیچیدگی کار تعیین و ترتیب هر دوره و تهیه مطالب را دست کم بگیرد. اگر قرار باشد که این دوره‌ها در افزایش منابع انسانی مورد نیاز توفیق یابند، باید از یک منطق خاص پیروی نمایند. صرف تهیه یک فهرست از موضوعاتی که احباء باید با توجه به هدایات موجود در آثار مطالعه نمایند، کار دشواری نیست. ترتیبی که طبق آن این موضوعات باید ارائه شوند، ارتباط آنها با کسب مهارت برای انجام خدمت و نحوه ترکیب مطالعات افراد با پرورش کمال درونی موضوعاتی هستند که به علم تعلیم و تربیت مربوط می‌شوند و در جریان تجربه اصولی و منظم آموزشی کشف می‌گردند. برای مثال برای هر بهایی فهم اصولی که بر استقرار و نحوه عمل محفل روحانی محلی حاکم است، نهایت اهمیت را دارد. اما جای سؤال دارد که آیا یک دوره در باره این موضوع برای مؤمنین که معلوماتشان در باره امر بسیار محدود است و هنوز آن دسته از حقایق روحانی را که هویت بهایی را تشکیل می‌دهند، مطالعه نکرده‌اند،

مؤثر است یا خیر. این نکته نیز شایان توجه است که وقتی مؤسسات از اصول تعلیم و تربیت مربوطه غفلت می کنند، موفقیت خود را در حفظ علاقه دانشجویان از دست می دهند و مقدار حضور در دوره هایشان کم می شود.

گروه های مطالعه

قبل از آنکه به بررسی جزء دوم این نظام یعنی گروه مطالعه بپردازیم، باید توجه نمائیم که مؤسسات آموزشی مسؤل تزئید معلومات کلّ جامعه نیستند، بلکه کار آنها این است که فعالیتهای خود را روی درصدی از احباء که مشتاق یادگیری و علاقه مند به تدریس و افزایش معلومات دیگران هستند، متمرکز سازند. در پاسخ به پیشنهاد مؤسسه ای که پیشنهادش اهدافی را در بر می گرفت که متوجه اکثریت احباء بود، متن ذیل در نامه ای که از جانب بیت العدل اعظم نوشته شده، آمده است:

«بیت العدل اعظم بخصوص از اینکه از پیشنهاد شما ملاحظه می نمایند که نیت کرده اید در روستاها و شهرهای سراسر کشور گروه های مطالعه ۶ تا ۱۰ نفره تشکیل دهید که به کمک یک مربی مجموعه ای از دوره های پایه ای را بگذرانند، دلگرم شده اند. شما امیدوارید که به این ترتیب افراد زیادی را وارد برنامه مؤسسه نمایید. اما چنین احساس می شود که اهداف کمی که تعیین کرده اید در حالی که مؤسسه سومین سال فعالیت خود را آغاز می کند، بیش از حد بالاست. باید به خاطر داشت که هدف این مؤسسه تربیت درصد مشخصی از احباء به عنوان منابع انسانی است که به نوبه خود به تدریس و تزئید معلومات اکثریت احباء بپردازند. همین که به اهداف دو سال اولیه که آنها هم بنفسه اهداف بلندهمتانه اما دست یافتنی هستند نائل گشتید، می توانید موقعیت خود را ارزیابی نموده، اهداف

واقع بینانه تری برای سالهای سوم و چهارم تعیین نماید.» (۱۵)

مؤسساتی که به این طبقه تعلق دارند سعی می کنند که در هر محل ۸ تا ۱۰ نفر از افراد مستعدتر احباء را که معمولاً از جوانانی هستند که تحصیلات رسمی دارند، شناسایی نموده و سپس آنها را یاری کنند که در دوره های متوالی پیش بروند. ثابت شده که چنین کاری، حتی وقتی احباء عموماً بیسواد هستند، امکان پذیر است. این مؤسسات آموخته اند که هنگام کار با چنین گروههایی از افراط و تفریط بپرهیزند. یعنی از یک سو تواناییها و استعدادهای احباء را دست کم نگیرند و عمق رافدای ساده طلبی افراطی نکنند و از سوی دیگر انتظار بیش از حد نداشته باشند و از این موضوع غفلت نکنند که دوره ها باید با سطح آموزشی شرکت کنندگان تطبیق یافته و همگام شود.

در کشورهایایی که در آنها نظامی در حال شکل گیری است که در اینجا توصیف شده است، نکات بسیاری در باره اینکه چگونه باید به گروههای مطالعه انگیزه داد و آنها را در دوره های طولانی حفظ نمود، آموخته می شود. برای مثال روشن می شود که باید دست به کارهای فوق برنامه بخصوص در زمینه غنی ساختن فرهنگی زد. علاوه بر آن هر چند شاید یک گروه بتواند مطالعاتش را با همان مرتبه طی تمامی دوره ها ادامه دهد، به نظر می رسد که بهترین حالت برای هر دوره آن است که یک آغاز رسمی داشته باشد و با مراسم مخصوصی که پایان موفقیت آمیز آن را نشان بدهد، پایان بگیرد. ثابت شده است که مقداری رسمیت لازم است، اما درجه این رسمیت از یک کشور به کشور دیگر فرق می کند. برای مثال فرهنگ برخی نقاط دنیا به امتحان و نمره جواب می دهد و حتی آنها را طلب می کند. نکته مهمی که باید به خاطر داشت، آن است که این

گروه‌های مطالعه کلاسهای تزئید معلومات محلی یا مؤسسات محلی نیستند، بلکه اجزایی از یک سازمان آموزشی از راه دور هستند که توسط یک مؤسسه ملی یا منطقه‌ای اداره می‌شود. مفهوم «مؤسسات محلی» ابهاماتی را در آغاز نقشه چهار ساله ایجاد نمود و بیت‌العدل اعظم توضیح ذیل را مرقوم فرمودند:

«واضح است که برای آنکه یک مؤسسه آموزشی بادوام بوده، ارزش ایجاد آن را داشته باشد، بایستی در ناحیه‌ای به خدمت پردازد که تعداد مؤمنین آن زیاد باشد. علاوه بر آن ایجاد یک برنامه آموزشی مؤثر برای توسعه منابع انسانی که جریان دخول افواج مؤمنین را پیش ببرد، در واقع امری نیست که جوامع کوچک بهایی از عهده آن بر آیند. بطور کلی باید گفت که برای طراحی برنامه‌هایی که بخوبی سازمان یافته و بطور رسمی اداره گردند، باید منابع یک جامعه ملی یا حداقل یک ناحیه بزرگ مورد استفاده قرار گیرد. هر چند احتمال دارد در حالی که جوامع محلی رشد و توسعه پیدا می‌کنند، تعدادی هم آنقدر بزرگ بشوند که مؤسسات مستقل خود را داشته باشند، اما در این مرحله همان طور که شما حدس زدید این خطر وجود دارد که چنین مؤسساتی به کلاسهای تزئید معلومات تبدیل شوند که البته فی‌نفسه اهمیت حیاتی دارند و هر جامعه محلی باید اقدام به تشکیل آنها نماید.

اما این به آن معنا نیست که دوره‌های یک مؤسسه ملی یا منطقه‌ای در سطح محلی ارائه نخواهد شد. در واقع در صد قابل توجهی از مؤسسات ملی یا منطقه‌ای که در اطراف جهان به وجود می‌آیند برنامه‌های خود را طوری تنظیم می‌کنند که بسیاری از دوره‌هایشان در جوامع محلی و توسط

احبابی که برای مربیگری یا آموزشیار آموزش دیده‌اند، بر گزار شود.»
(۱۶)

بتدریج که یک گروه مطالعه در دوره‌ها پیش می‌رود، توانایی اعضای آن برای خدمت به امر افزایش می‌یابد و مؤسسات و نهادهای مختلفی پا به میدان می‌گذارند و به شرکت کنندگان کمک می‌کنند که آنچه را که آموخته‌اند به مرحلهٔ اجراء بگذارند. در متن ذیل که از نامه‌ای که از سوی بیت‌العدل اعظم نوشته شده استخراج گردید است، معهد اعلی امر به چنین اقدامی می‌کنند:

«نقشهٔ فعالیتی که برای ماههای آینده طرح نموده‌اید و اهداف آماری تعیین شده که با یکدیگر ارتباط نزدیک داشته و بخوبی سنجیده شده‌اند، گواه روشنی هستند بر اینکه در سال گذشته تجارب باارزشی کسب نموده‌اید. اگر بدون وقفه تلاشهای خود را ادامه دهید دائماً توانایی جامعهٔ ملی خود را در زمینهٔ همراهی تعداد زیادی از مؤمنین در طیفی مجموعهٔ دوره‌هایی که بخوبی تعیین شده‌اند و کمک به آنها در راه کسب تواناییهای لازم برای خدمت، افزایش خواهید داد. از آنجایی که اولین دوره در مجموعهٔ دوره‌ها بر هویت روحانی و دعا و مناجات تاکید می‌کند، بیت‌العدل اعظم تصمیم شما را مبنی بر اینکه به موازات تشکیل گروههای مطالعه، تعداد جوامع محلی‌ای را که جلسات منظم امری بر گزار می‌کنند، افزایش دهید، تحسین می‌کنند. حتی در جوامعی که در آنها محفل روحانی محلی تشکیل نشده است باید این امکان وجود داشته باشد که چنین جلساتی به ابتکار آنان که در گروههای مطالعه شرکت می‌کنند، بر گزار شود.» (۱۷)

مربیان

جزء سوم نظام مورد بحث مربی (یا آموزشیار) است. چنین مؤسساتی برنامه خود را با آموزش چندین نفر از مؤمنین که از قبل دارای معلومات امری بوده‌اند، آغاز می‌کنند. این امر تشکیل گروه‌های مطالعه و ایجاد برنامه‌ها بر یک اساس محکم و استوار را برای آنها میسر می‌سازد. با این حال گسترش نظام بستگی به آن دارد که تعداد فزاینده‌ای از میان خود شرکت کنندگان به عنوان مربی تربیت شوند. در اینجا نیز دشواری کار در به دست آوردن نقطه درست تعادل است. اگر از مربیان چنان کیفیت بالایی خواسته شود که فقط عده کمی بتوانند معیارهای تعیین شده را برآورده سازند، ثمربخش نخواهد بود و منجر به ایجاد نظامی خواهد شد که دارای پوششی نارساست. از سوی دیگر ثابت شده است که انتخاب بدون فرق و امتیاز مربیان که در آن به محض اینکه کسی یکی دو دوره را تمام کرد از او می‌خواهند یک گروه مطالعه تشکیل دهد نیز غیر مؤثر بوده و منجر به فروپاشی نظام آموزشی می‌گردد.

«کارایی مربیان مؤسسه برای موفقیت فعالیتهای آن اهمیت اساسی دارد. مربیان خود احتیاج به تعلیم دارند، هم در زمینه‌ای که چگونه دوره‌ها را تسهیل نمایند و هم در زمینه انسجام بخشیدن به گروه‌های مطالعه شهری و روستایی در سراسر کشور. پس لازم است که مؤسسه تلاش هماهنگی برای ایجاد توانایی لازم در خود برای نظارت بر تعداد فزاینده مربیان، آموزش آنان و افزایش دائمی کیفیت تدریستان، به عمل آورد.» (۱۸)

هماهنگی

جزء چهارم یعنی هماهنگی مؤثر و کارآمد در دو سطح صورت می‌گیرد: در سطح ملی توجه هماهنگ کننده‌ها معطوف به کارایی دوره‌ها،

ایجاد شور و شوق یادگیری در کشور و جمع آوری و انتشار اطلاعات در مورد مؤسسه که شامل آمار مربوط به تعداد شرکت کنندگان در نظام و سابقه دستاوردهای ایشان نیز می شود، است. در سطح ناحیه ای که به گروه های مطالعه نزدیکتر است وظایف هماهنگ کننده ها شامل آموزش مربیان، پیگیری پیشرفت آنان در شهرها و روستاها، اطمینان حاصل نمودن از در دسترس بودن مواد و مطالب و ترتیب دادن کنفرانس و سمینار برای تبادل تجارب است. بیت العدل اعظم الهی در ارتباط با هماهنگی در سطح ملی می فرماید:

پس نهایت اهمیت را دارد که شما با شوق و شوری وقفه ناپذیر و با سعی و دقت ظرفیت مؤسسات خود را برای آموزش تعداد فزاینده ای از مؤمنین بهبود بخشید. از این نظر لازم است که اطمینان حاصل نمایید که تمام کسانی که در این اقدام حیاتی دخیل هستند دیدگاه شما را برای چند برابر نمودن منابع انسانی در آن سرزمین پهناور درک نموده، در آن سهیم هستند و اینکه به وسائل مختلف مانند انتشار منظم اخبار مربوط به موفقیت های مؤسسات خود، شور و شوق احباء را برانگیخته و حفظ می نماید. (۱۹)

ترکیب و تکمیل نظام

در اینجا باید توجه داشت که چنین نظامی لزوماً از ابتدا به همین صورتی که در اینجا توصیف شد شروع به کار نمی کند. در بسیاری از کشورها، طرح اولیه این بوده است که گروهی از مربیان مؤسسه را در یک منطقه خاص بخش کنند و به هر کدام تعدادی شهر و روستا اختصاص بدهند. سپس، اولین دوره برنامه مؤسسه با گروهی از مؤمنین علاقه مندی طی ۴ یا ۵ روز متوالی اجراء می شود. پس از پایان آن، مربی به محل دیگری

می‌رود و همین دوره را با یک گروه دیگر کار می‌کند. وقتی تعداد آنانی که دوره اول را تمام کرده‌اند، زیاد شد، مربی برمی‌گردد تا به آنها در مطالعه دوره دوم کمک کند. همین‌طور که این جریان پیش می‌رود، مؤمنین توانا خودشان در شهرها و روستاها قیام می‌کنند تا به عنوان مربی عمل نمایند و گروه‌های مطالعه‌ای بادوام بیشتر تشکیل دهند که جلسات آن به‌طور منظم و طی یک دوره طولانی تشکیل می‌شود.

این چهار جزء که بطور اصولی شکل گرفته و به‌نحو شایسته‌ای ترکیب شده‌اند، نظامی را تشکیل می‌دهند که ثابت شده در رسیدگی به تعداد زیادی از افراد تواناست، ضمن اینکه هزینه‌ای هم که صرف هر دانشجو می‌شود مناسب و قابل پرداخت است. بیان زیر که از نامه‌ای که از جانب بیت‌العدل اعظم الهی نوشته شده، استخراج گردیده، تصویری از رشد چنین نظامی ارائه می‌دهد:

«بیت‌العدل اعظم از اینکه ملاحظه نمودند تا ماه اکتبر سال ۱۹۹۷ بیش از ۹۰۰ نفر از مؤمنین در تامیل نادو (Tamil Nadu) اولین برنامه مؤسسه ملی را طی نموده‌اند و حدود ۲۰۰ نفر دیگر هم موفق شده‌اند که دوره دوم را به پایان برسانند، دلگرم شدند. تصور می‌شود که در صدی از این افراد مطالعه را ادامه داده و وارد دوره سوم شوند، در حالی که تعداد افرادی که وارد طرح خواهند شد به افزایش خود ادامه خواهد داد. حقیقتاً این جریان بسیار امیدبخشی از توسعه منابع انسانی در جامعه‌ای است که به سرعت گسترش می‌یابد چرا که توسعه منابع انسانی در هند را می‌توان به ساختن هر می تشبیه کرد که قاعده آن دائماً در حال اتساع است. تعداد روزافزونی از احباء برای ورود به اولین دوره زیربنایی نام‌نویسی می‌کنند و به درصد نسبتاً بالایی یاری می‌شود که دوره‌های بالا و بالاتری را طی نموده

و بدین وسیله توانائیهای مورد نیاز برای خدمت را کسب نمایند.» (۲۰)

۴-۲- پیشرفت اجتماعی و اقتصادی

قابل ذکر است که طبق هدایات معهد اعلی، دفتر توسعه اجتماعی و اقتصادی به برخی از مؤسسات کمک می کند که بعد دیگری را به فعالیتهای خود بیفزایند. این بُعد آموزش در منطقه توسعه و حتی اداره طرحهای عمرانی است. در حال حاضر این کمک محدود به چند کشور می شود و افزایش ظرفیت مؤسسات را به یک سطح جدید به دنبال دارد که در آن دارای حد بالاتری از استقلال خواهند بود:

«حال که زیربنای مرحله بعدی فعالیت مؤسسه نهاده شده است، بیت‌العدل اعظم از محفل شما می خواهند که به مؤسسه استقلال لازم برای فعالیت شایسته را بدهند. توسعه منابع انسانی برای گسترش و تحکیم و برای توسعه اقتصادی و اجتماعی و اداره مؤثر و کارآمد طرحهای مربوطه عمرانی، امور ساده‌ای نیستند و مؤسسه احتیاج به آزادی عمل دارد تا از مساعی خود بیاموزد و دائماً کار خود را بهبود بخشد.» (۲۱)

افزایش این بُعد جدید به کار مؤسسات با دقت بسیار انجام شده است. از آنجایی که اغلب در فعالیتهای عمرانی کمکهای مالی از منابع غیربهای هم دخالت دارند، باید یک نظام مالی در محل باشد تا با دقت و وسواس خطوط مختلف مخارج را دنبال کند. علاوه بر آن، به محض اینکه مؤسسه‌ای در گیر امور عمرانی شود، لازم می آید که با ادارات دولتی و سازمانهای شهری جامعه به عمل متقابل بپردازد و اغلب روابط همکاری با آنها برقرار کند. همه اینها مستلزم درجه‌ای از پختگی و بلوغ است که فقط از طریق تلاش و تجربه مداوم به دست می آید. در محلهایی که امور در این جهت سیر می کنند، سیمای مؤسسه به عنوان مرجعی که می تواند مجموعه

بسیار پیچیده‌ای از فعالیتها را دنبال کند، ظاهر می‌شود و تصویر هیجان‌انگیزی از یک مرکز بویای آموزشی شکل می‌گیرد.

۳ - پیشبرد دخول افواج مؤمنین

سؤال مبرمی که در نیمهٔ نقشهٔ چهار ساله مطرح است آن است که این توسعهٔ سریع و تأثیرگذار ظرفیت مؤسسات برای آموزش روحانی احباء چه تأثیری روی جریان افواج مقبلین در سراسر دنیا خواهد داشت؟ در نهایت کارایی برنامهٔ یک مؤسسه به وسیلهٔ رشدی سنجیده می‌شود که در جامعه‌ای که در آن به خدمت مشغول است، حاصل شده است. اما در حالی که تواناییهای بالقوهٔ مؤسسه به نحو اصولی و منظم تحقق می‌یابد، باید انتظارات را در حد معقول نگاه داشت. اگر جوامع ملی اهداف خود را پائینتر از حد مطلوب تعیین کنند و سالیان متوالی به ارائهٔ دوره‌های محدود به تعداد محدودی از احباء راضی شوند، قوای محرکهٔ لازمه برای رشد ایجاد نخواهد شد. با این حال داشتن خواستهای غیرمنطقی از مؤسسات و شرکت کنندگان در برنامه‌ها، بخصوص در مراحل اولیه، سازنده نبوده، برعکس عمل می‌کند. آنچه که مورد نیاز است، عزم خلل‌ناپذیر برای مضاعف کردن منابع انسانی همراه با ارادهٔ استفاده از همهٔ فرصتهای توسعه است.

۱ - ۳ - توسعهٔ منابع انسانی

آشکار است که نتایج قابل سنجش تنها در صورتی حاصل خواهد شد که مؤسسات موفق به تربیت تعداد زیادی از مریبان امری و نفوس فعال شوند. البته آنچه که موجب افزایش زیاد در منابع انسانی می‌شود، از یک کشور به کشور دیگر فرق می‌کند. در بزرگترین جامعه بهایی یعنی هند،

بیش از ده هزار نفر از مؤمنین اولین دوره مؤسسه ملی آموزش را گذرانده‌اند. هر چند چنین توفیقی استثنایی است، مؤسسات امری در این کشور بخوبی می‌دانند که تعلیم حتی ۱۰٪ از کل جمعیت بهایی مستلزم درگیر شدن دویست هزار نفر است. بسیاری از جوامع ملی در سراسر دنیا، در حالی که با هند قابل مقایسه نیستند، دهها هزار بهایی دارند که در حال حاضر فقط کسر کوچکی از آنها را می‌توان جزو حامیان فعال امر محسوب نمود. برای همه جوامع کمک به تعداد نسبتاً زیاد مؤمنین در طی مجموعه‌ای از دوره‌ها کار بسیار دشواری است. بیت‌العدل اعظم الهی خاطر نشان می‌سازند که غلبه بر این مشکل و در نتیجه افزایش تعداد مؤمنینی که هویت قوی بهایی دارند و متعهد به تبلیغ و تعلیم امر هستند، بنفسه پیشرفتی در جریان دخول افواج مؤمنین است:

... چنانچه می‌خواهید اهداف خود را برای امر در گویان (Guyana)

طی نقشه چهار ساله تشخیص دهید، لازم است که طی مشورتی با مشاورین بررسی نمائید که یک پیشرفت مهم در جریان دخول افواج مؤمنین در کشور شما به چه معنی است. قابل درک است که نخواهید الگویی را که به واسطه آن در گذشته به گسترش وسیعی دست یافته‌اید، تکرار کنید اما دخول افواج مؤمنین هر شکلی که در آینده در کشور شما پیدا کند، روشن است که لزوم افزایش ظرفیت شما برای آموزش درصد مشخصی از مؤمنین برای خدمت به امر، گریزناپذیر خواهد بود. در واقع با توجه به اینکه فقط کسر کوچکی از ۵۶۰۰۰ بهایی گویان را می‌توان جزو حامیان فعال امر دانست، صرف تعلیم چند هزار مؤمن و به این ترتیب افزودن تعداد آنانی که هویت قوی بهایی و تعهدی به تعلیم و تبلیغ امر دارند، فی‌نفسه پیشرفتی در جریان دخول افواج مؤمنین است.» (۲۲)

۱ - آگاهی نسبت به اهمیت آموزش

طی دو سالی که از آغاز نقشه چهارساله می گذرد، پیشرفت قابل توجهی در افزایش آگاهی ارباء نسبت به لزوم آموزش حاصل شده است. در نتیجه، مطالعه دقیق و اصولی آثار که در بسیاری از جوامع مستلزم تشویق و تقویت بود، اهمیت و اولویت پیدا کرده است که هر چند پیشرفت دلگرم کننده‌ای است اما قبل از دستیابی کامل به نتایج آموزش منظم و اصولی توفیقات بیشتری باید حاصل شود. بیت‌العدل اعظم الهی این موضوع را چنین تشریح می‌فرماید:

«با افزایش تعداد مقبلین آشکار گردیده است که چنین دوره‌های نامنظم آموزشی و فعالیتهای غیر رسمی حیات جامعه هر چند حائز اهمیت می‌باشند، به‌عنوان وسیله‌ای برای توسعه منابع انسانی کافی نیستند چرا که فقط منجر به ایجاد گروه کوچکی از حامیان امر شده‌اند. این مؤمنین هر چقدر هم که خود را وقف امر نموده باشند و هر چقدر هم که مایل به فداکاری و ایثار باشند، نمی‌توانند به نیازهای صدها و بلکه هزاران جامعه محلی نوپا و ناآزموده رسیدگی نمایند. مؤسسات بهایی باید توجهی اصولی به آموزش تعداد زیادی از مؤمنین و کمک به آنها در راه خدمت به امر مطابق توانائیا و استعدادهای خدادادی خود نمایند.»^(۱)

در بسیاری از نقاط دنیا، توجه ارباء روی فهم حقایق اساسی امر تمرکز پیدا کرده است و برنامه‌های آموزشی مربوطه دامنه وسیعی از موضوعاتی را در بر می‌گیرند که هدف آنها تعمیق آگاهی ارباء نسبت به جنبه‌های مختلف تعالیم است. برای توفیق در امر توسعه منابع انسانی لازم است که مؤسسات آگاهی بدهند، بصیرت روحانی ایجاد کنند و در

شرکت کنندگان مهارتها و تواناییهای خدمت را ایجاد نمایند. بیت‌العدل اعظم الهی در پیام نقشه چهارساله در باره ماهیت آموزش بیاناتی می‌فرماید که تنوع عبارات و گوناگونی کلام در آنها این موضوع بیچیده را روشن می‌کند:

هدف از چنین آموزشی آن است که به گروه‌های دائم‌التزایدی از مؤمنین بصیرت روحانی، دانش و مهارتهایی را بدهد که برای انجام امور متعدده توسعه و تقویت فزاینده که شامل تعلیم و تعمیق تعداد زیادی از افراد، از کودک و جوان و بزرگسال می‌شود، لازم است.» (۲)

«بنا بر این بذل توجه منظم و اصولی به ایجاد طرقتی برای آموزش حقایق اساسی امر به تعداد زیادی از مؤمنین و همچنین آموزش و کمک به آنان در راه خدمت به امر در حدی که استعداد خدادادیشان اجازه می‌دهد، اهمیت بسزایی دارد.» (۳)

«آنها (مؤسسات آموزشی) کمک می‌کنند که در هر شرکت کننده عشق عمیقی نسبت به حضرت بهاء‌الله، درک خوبی از تعالیم اساسی ایشان و آگاهی نسبت به اهمیت ایجاد حیات روحانی در هر فرد از طریق دعا و مناجات و غور و غوص در آثار مبارک، به وجود آید. این مؤسسات همچنین به مسائل عملی مانند اینکه چگونه باید امر را تبلیغ کرد، می‌پردازند زیرا بسیارند کسانی که به علت عدم اطمینان از توانایی خود در ابلاغ و رساندن پیام حضرت بهاء‌الله مردد هستند.» (۴)

«شرکت شما در برنامه‌های مؤسسه که از طریق آن معلومات خود را در باره امر عمیق کرده، حیات روحانی درونی خود را تقویت نموده و توانایی خدمت در خود ایجاد می‌کنید، شما را قادر خواهد ساخت که تلاشهای فردی و جمعی خود را در میادین تبلیغ تشدید نمایید و همچنین

بهایبی موجود است که براحتی می توان آنها را از طریق مشاورین در اختیار جوامع ملی قرار داد. در حالی که هدف چنین طرحهایی آن است که با شتابی روزافزون تعداد زیادی از افراد را به امر بهایی وارد نمایند، توجه این طرحها فقط معطوف به تسجیل افراد نیست و تبلیغ نیز بصورت سطحی صورت نمی گیرد. این طرحها مجموعه پیچیده‌ای از فعالیتهای مرتبط برای توسعه و تحکیم است که مجموعه منجر به جریان دائمی دخول مؤمنین جدید می گردد. خصوصاً تلاش بسیاری برای دخول سریع درصد مهمتی از احبای تازه تسجیل به برنامه مؤتسه و در نتیجه توسعه منابع انسانی در ناحیه صورت می گیرد.

وظایفی که در مقابل مشاورین و محافل روحانی ملی قرار دارد متعدد و مبرم است. از یک سو به تقویت مؤتسات و حصول اطمینان از اینکه شمار روزافزونی از مؤمنین از برنامه‌هایشان منتفع می شوند، ادامه می دهند، از سوی دیگر مساعی تبلیغی فردی احباء را حمایت و تشویق می کنند، به محافل روحانی محلی در اجرای نقشه‌های تبلیغی کمک می کنند و در نواحی مختلف برنامه‌های تبلیغی بلندمدت ایجاد می کنند. همه عوامل ضروری در جای خود هستند صحنه آماده است. همه دلایل دال بر این هستند که ترکیب تأثیرات همه این مساعی منجر به ایجاد نیروی عظیم و پیش برنده نقشه چهار ساله می گردد.

مراجع

- ۱ - پیام موزخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ از جانب بیت‌العدل اعظم الهی به کنفرانس هیأت‌های مشاورین قاره‌ای
- ۲ - همان مرجع
- ۳ - پیام رضوان ۱۹۹۶ خطاب به احبای جهان
- ۴ - پیام رضوان ۱۹۹۶ خطاب به پیروان اسم اعظم در اروپا
- ۵ - پیام رضوان ۱۹۹۶ خطاب به پیروان اسم اعظم در کامبوج، هنگ کنگ، جمهوری دموکراتیک لائو، ماکائو، مالزی، مغولستان، میانمار، سنگاپور، تایوان، تایلند و ویتنام
- ۶ - پیام رضوان ۱۹۹۶ خطاب به پیروان اسم اعظم در جزایر اندامان و نیکوبار، بنگلادش، هند، نپال و سری لانکا
- ۷ - پیام رضوان ۱۹۹۶ خطاب به بهائیان عالم
- ۸ - یادداشت موزخ ۳ آوریل ۱۹۹۷ خطاب به دارالتبلیغ بین‌المللی
- ۹ - نامه موزخ اول جون ۱۹۹۷ که از سوی بیت‌العدل اعظم الهی خطاب به محفل ملی اوگاندا نگاشته شده است.
- ۱۰ - نامه موزخ ۲۹ آگست ۱۹۹۶ نگاشته شده از سوی بیت‌العدل اعظم خطاب به یک نفر از احباء
- ۱۱ - نامه موزخ ۲۹ جولای ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت‌العدل اعظم خطاب به محفل ملی سوئد
- ۱۲ - نامه موزخ ۸ می ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت‌العدل اعظم خطاب به محفل ملی بلغارستان
- ۱۳ - یادداشت موزخ ۱۰ جولای ۱۹۹۷ خطاب به دارالتبلیغ بین‌المللی
- ۱۴ - نامه موزخ ۱۹ ژانویه ۱۹۹۸ نگاشته شده از سوی بیت‌العدل اعظم

خطاب به محفل ملی هائیتی

۱۵ - نامه مورخ ۱۶ می ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی هندوراس

۱۶ - نامه مورخ ۵ فوریه ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به یک نفر از اجباء

۱۷ - نامه مورخ ۲۱ ژانویه ۱۹۹۸ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی برزیل

۱۸ - نامه مورخ ۱۴ نوامبر ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی السالوادور

۱۹ - نامه مورخ ۳ آوریل ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی برزیل

۲۰ - نامه مورخ ۲۴ دسامبر ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی هند

۲۱ - نامه مورخ ۵ دسامبر ۱۹۹۶ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی اوگاندا

۲۲ - نامه مورخ ۶ جولای ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی گویان

۲۳ - نامه مورخ ۹ ژانویه ۱۹۹۷ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی جزایر کارولین شرقی

۲۴ - نامه مورخ ۱۴ آوریل ۱۹۹۵ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی پاناما

۲۵ - نامه مورخ ۱۱ ژانویه ۱۹۹۵ نگاشته شده از سوی بیت العدل اعظم

خطاب به محفل ملی پرو ترجمه: روحیه فنائیان - حسینی پور